

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ
БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
М.Х.ДУЛАТИ АТЫНДАҒЫ ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ**

ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ

«Арнайы (түзету), интернат ұйымдарының педагогикалық-түзету жұмыстарының технологиясы» тақырыптағы оқытушылар мен мұғалімдердің біліктілігін арттыру курсы (Білім беру ұйымдарының педагог-психологтары, тәрбиешілері, мамандарын оқытуға арналған)

Бағдарлама авторы:

Усенова С.М.- «Инклюзивті білім берудегі психологиялық бейімделу» орталығының аға үйлестірушісі, «Әлеуметтік психология» кафедрасының аға оқытушы, психология ғылымдарының магистрі

Бағдарлама келесі нормативтік-құқықтық құжаттарды ескере отырып әзірленген:

Бағдарламаның тақырыптық-күнтізбелік жоспарын әзірлеу барысында келесі нормативтік-құқықтық құжаттар басшылыққа алынды.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңын, Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын, «Педагог мәртебесі туралы», «Қазақстан Республикасындағы Баланың құқықтары туралы», «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы» Заңдарды. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (бұдан әрі – МЖМБС) (ҚР Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы, ҚР Оқу-ағарту министрінің 23.09.2022 ж. № 406 бұйрығымен енгізілген өзгерістерімен <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029031>);

«Арнайы (түзету), интернат ұйымдарының педагогикалық-түзету жұмыстарының технологиясы» біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы келесі құқықтық-нормативтік құжаттар негізінде жасалды: ҚР Оқу-ағарту министрлігінің «Орта білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс жасау қағидалары» туралы №377 бұйрығы (25.08.2022), ҚР Білім және ғылыми министрлігінің «Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары» №4 бұйрығы (12.01.2022) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200026618> және «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидаларын бекіту туралы» №6 бұйрығы (12.01.2022) <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200026513>.

Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 19 тамыздағы № 581 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарының талаптары.

1. Жалпы ережелер

Президент Қасым-Жомарт Кемелұлы (2023ж.) жоғары оқу орындарын ірілендіру саясаты барысында мекеме мамандарының біліктілігін арттыру, бәріне бірегей білім беру үшін интернет жылдамдығы жоғары және білім берудің цифрлы ресустары тегін әрі қолжетімді болуын қамтамасыз ету, психологиялық қолдау қызметін институционалды түрде күшейту қажеттігін ерекше атап өтті.

ҚР «Педагог мәртебесі туралы» Заңына сәйкес, психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі мамандарының апталық оқу жүктемесі орта білім беру ұйымдарында 16 сағат, ал мектепке дейінгі мекемелерде 24 сағатты құрайды. Жалпы білім беру ұйымында ерекше білім қажеттігі бар оқушылар саны 12-14 аралығында болып, одан аспағанда, штаттық норматив психолог, логопед, арнайы педагог лауазымдарының 1 бірлігін қарастырады. Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметін үйлестіру және әдістемелік көмек көрсету мақсатында облыс, қала, аудан деңгейінде, инклюзивті білім беруді дамыту мен тәжірибе алмасуға бағдарланған ресурстық орталықтар құрылады.

Ерекше білім қажеттілігі бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің дамытушы (түзету) бағыты жеке жұмысты көздейді. Баланың ортаға үйрену үрдісі, айналасындағылармен қарым-қатынасындағы кедергілер, мінез-құлқындағы мәселелер және оқу қиындықтары – педагог-психологтың пән мұғалімдерімен, әлеуметтік және арнайы педагогтармен кешенді өзара іс-қимылы негізінде жүзеге асырылады. Ерекше білім беруді қажет ететін оқушылардың сабақты меңгерудегі қиындықтарды еңсеруі және психикалық, денсаулық күйлерін реттеу-тұрақтандыру үшін жеке білім беру траекториясын құру шарт. Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі ерекше білім қажеттігі бар балалар туралы жеке ақпараттардың құпиялылығын сақтай отырып, олар үшін қауіпсіз және психологиялық жайлы ортаны қамтамасыз етеді. Ұсынылып отырған «Арнайы (түзету), интернат ұйымдарының педагогикалық-түзету жұмыстарының технологиясы» біліктілікті арттыру курсының бағдарламасы осы міндеттерді шешуге бағдарланған.

Курс барысында қатысушылар ерекше білім қажеттігі бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің негіздерімен, оның принциптерімен және әдістемелік тәсілдерімен танысады. Бағдарлама оқыту сапасын жақсартуға бағытталған өзекті білім беру стандарттары мен талаптарын ескере отырып, сондай-ақ инновациялық әдістер мен технологияларды пайдалана отырып әзірленді.

Жалпы білім беретін мектептердің педагогтері арнайы психология және коррекциялық педагогика негіздерін, даму мүгедектігі бар балалардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, осындай балалар үшін білім беру және оңалту үдерісін ұйымдастырудың әдістемесі мен технологиясын білуі қажет. Бұның бәріне инклюзивті тәжірибе жағдайында табысты жұмыс жасау үшін дайындалған білікті мамандар қажет. Тренинг, мастер-класс алынған жаңа идеялар, білімдер және материалдар мекеме, бала-бақша, білім беру

ұйымдарының жүйесінде инклюзивті білім берудің тиімді және сапалы іске асырылуына болысады.

2. ГЛОССАРИЙ

Инклюзивті білім беру – барлық балаларды, соның ішінде мүмкіндіктері шектеулі балаларды жалпы білім үрдісіне толық енгізу және әлеуметтік бейімдеуге, жынысына, шығу тегіне, дініне, жағдайына қарамай, балаларды айыратын кедергілерді жоюға, ата-аналарын белсенділікке шақыруға, баланың түзеу-педагогикалық және әлеуметтік мұқтаждықтарына арнайы қолдау, яғни, жалпы білім беру сапасы сақталған тиімді оқытуға бағытталған мемлекеттік саясат.

Арнайы білім беру – бұл мүгедектігі бар білім алушыларға арналған білім алу. Бұл топқа оқу қиындықтары, қарым-қатынас бұзылыстары, эмоционалдық және мінез-құлық бұзылыстар, физикалық кемістіктер, дамудың бұзылуы және басқа да мүгедектер жатады.

Құзыреттілік – белгілі бір саланы тиімді меңгеруге және практикалық тұрғыдан қолдануға мүмкіндік беретін білім, дағды және қабілеттер жиынтығы.

Методология – белгілі бір ғылым немесе қызмет саласын зерттеудің әдістері мен тәсілдері жүйесі.

Блум таксономиясы – жеке тұлғаға бағытталған, оның шығармашылығын дамытудың және білімді толық меңгертудің әдісі.

Эвристикалық әңгіме – ұл ұжымдық ойлау немесе проблеманың жауабын іздеуге құрылған әңгіме. Бұл әңгіме барысында ойша іздеу – ұжымдық ойлауға алмасады, себебі әңгіме барысында пікір алысады, аралық шешулердің әр түрлі варианттары айтылады, бұл жағдайда студенттер ақиқатты өзара әрекеттестік және өзара көмектесу арқылы бір – бірінің ойлауын арттырып ақиқатты іздейді.

Болжау стратегиясы – болжау стратегиясы автордың оқиғалардың қандай да бір дамуын, әлеуметтік субъектілердің әрекеттерін немесе олардың әрекеттерінің салдарын болжауынан тұрады.

Интерактивті сұхбат – бұл оқушылар арасындағы жоғары деңгейдегі әрекеттер, мұнда бір оқушының жауап алуы екіншісінің жауап беруіне байланысты.

Психологиялық көмек – өмірдің әртүрлі салаларындағы психологиялық сипаттағы мәселелерді шешуде психикалық сау адамдарға көмектесуге бағытталған психологияны практикалық қолдану саласы.

Іскерлік ойындар – белгілі бір ережелерге сәйкес бір топ адамдар немесе дербес компьютері бар адам диалогтық режимде, жанжалды жағдайлар немесе ақпараттық белгісіздік жағдайында жүзеге асырылатын әртүрлі өндірістік жағдайда басшы қызметкерлердің немесе мамандардың шешім қабылдауына еліктеу әдісі.

Тренингтік жаттығулар – бұл әрі қарайғы тәрбие жұмысының мотивін қамтамасыз ететін тапсырмалар жүйесі.

Ассоциограмма» әдісі – (схема диаграммалары, интеллектуалдық карта немесе ассоциативтік карта) — графикалық өкілдіктің және білімнің құрылымын пайдалану арқылы танымдық құрылымдарға білімнің интеграциялануын жеңілдететін әдістемелік оқыту әдісі.

Сыни ойлау – ақпаратты терең талдау, логикалық және дәлелді шешімдер

Рефлексия – өз істерінің мәнін түсіну, олар туралы ойлану барысында өзіне өзінің нені, қалай жасағаны туралы толық және анық есеп беруі.

Тренингтік тәсілдер – бұл оқушылардың өзара қатынасы үшін әдейі ұйымдастырылған әдіс, оның негізгі мақсаты — тренинг тобы мүшелерінің тұлғалық дамуы.

3. Бағдарламаның тақырыбы

1. Модуль. нормативті- құқықтық модуль	Модульдің міндеті Бағдарламаға қатысушыларды нормативтік-құқықтық құжаттармен таныстыру, сондай-ақ модуль ҚР әлеуметтік-экономикалық өзгерістер өскелең ұрпақты оқыту мен тәрбиелеудің жаңа параметрлері Қазақстан Республикасында білім беру нәтижелерінің жеткен жетістіктерді бағалау жүйесі оқытудың дәстүрлі әдістер жүйесін мақсаттарды толығымен қарастырады. Бұл үдеріс әртүрлі бастапқы мүмкіндіктермен балалар мен оқушыларды оқыту мен тәрбиелеуге қатысты оқу-тәрбие үдерісінің тәжірибесіне және педагогикалық теориясына өзгерістермен сүйемелденеді.
2 Психологиялық -педагогикалық модуль	Білім беру ұйымдарында ерекше білім қажеттігі бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі екі кезеңнен тұрады. Бірінші кезеңде психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру туралы ереже әзірленеді; мамандардың құрамы және лауазымдық міндеттері бекітіледі; олардың кәсіби өсуіне жағдай жасалады. Екінші кезеңде ерекше білім қажеттігі бар балалардың тізімі және психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке бағдарламалары, жеке оқу жоспарлары, жеке (бейімделген) білім беру бағдарламалары, мамандардың жеке (дамыту) бағдарламалары талқыланып, бекітіледі. Бұл процедуралар оқушылардың білім беру қажеттіліктерін бағалау нәтижесінде немесе ПМПК ұсынымы негізінде, білім беру ұйымының басшысының жетекшілігімен жүзеге асырылады.
3. Мазмұндық модуль	Жалпы білім беретін мектептердің педагогтері арнайы психология және коррекциялық педагогика негіздерін, даму мүгедектігі бар балалардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, осындай балалар үшін білім беру және оңалту үдерісін ұйымдастырудың әдістемесі мен

	технологиясын білуі қажет. Бұның бәріне инклюзивті тәжірибе жағдайында табысты жұмыс жасау үшін дайындалған білікті мамандар қажет.
4 Технологиялық модуль	Қашықтықтан оқытудың әдістемесі, қашықтықтан оқыту контентінің жаңа түрлері. (скринкаст, подкаст, вебинар). Тиімді коррекциялық-педагогикалық жүйе құру бойынша мекеме, бала-бақша, білім беру ұйымдардың жұмысын тәжірибе жүзінде таныстыруды, заманауи білім беру технологияларын, формаларын және әдістерін белсенді тұлғалар мен балалармен бірлесе отырып меңгеруді болжайды.
5. Вариативті модуль (курс тыңдаушының таңдауы бойынша)	Инклюзивті білім беруде педагогтердің кәсіби құзыреттілігі. Жалпы білім беретін университеттегі педагог-психологтің кәсіби қызметі. Ерекше білім алу қажеттіліктері бар белсенді тұлғалар мен балаларды ерте анықтау, оларға кешенді психологиялық-медициналық-педагогикалық көмек көрсету. Даму мүгедектігі бар белсенді тұлғалар мен балалардың психомоторикасын түзетудің орнын ауыстыру-бейтараптандыру тәсілдері. Мүгедектігі бар белсенді тұлғалар мен балаларды әлеуметтендіру және тәрбиелеу үдерісіндегі отбасының ролі. Мүгедектігі бар тұлғалардың кәсіби бағдары, кәсіби бейімделуі.
6. Қорытынды бағалау	Бағдарламаға қатысушылардың білімдерін, қалыптасқан біліктері мен дағдыларын тестілеу арқылы бағалау

4. Мақсат, міндеттер және Бағдарламаның күтілетін нәтижелері

Курстың мақсаты: Арнайы (түзету) білім беру жағдайында дефектологтер, логопедтер, сурдопедагогтер мен тифлопедагогтердің когнитивтік және тәжірибелік, тұлғалық - мотивациялық дайындығын қалыптастыру және тәжірибелік кәсіби құзыреттілігін дамыту.

Жүйені басқару мен ұйымдастыру қызметі бойынша арнайы білім беру ұйымдары басшыларының ақпараттық-танымдық, тұлғалық-психологиялық және кәсіби дайындығын қалыптастыру.

Курс міндеттері:

Тыңдаушыларды жаңа философиялық білім берудің тұжырымдамалық идеяларымен таныстыру;

Инклюзивтік және арнайы (түзете) білім беру жүйесін реттейтін нормативтік-құқықтық базаны оқып-үйрену;

Л.С. Выготский доктринасы позициясымен жоғарғы жүйке физиологиясы заңдылықтарын білім берудің ерекше қажеттіліктерімен баланың психикасын дамыту және түсінігін кеңейту;

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен жұмыс жүргізуде инновациялық технологияларды пайдаланып, балалардың дағдыларын дамыту;

бастапқы мүмкіндіктері әр түрлі оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалауда жаңа көзқарастар дағдыларын қалыптастыру;

Дефектологтер, логопедтер, сурдопедагогтер және тифлопедагогтердің «ассистивтік» (көмекшілік) технологияларын пайдалану бойынша құзыреттілік деңгейін көтеру.

Курстың практикалық маңыздылығы

Статистика көрсеткендей, университеттер үдерісіне кіріктіруді қажет ететін мүгедектігі бар белсенді тұлғалар мен балалар саны артып келеді (тұратын орны, ата-аналарының таңдауы бойынша және т.б.). Мекеме, бала-бақша, білім беру ұйымдары басшыларының өзінде инклюзивті білім беру ортасын құруға жетелейтін қадамдар жасау бойынша мекеме, бала-бақша, білім беру ұйымдары жұмысын жоспарлаумен таныстыру - біліктілікті арттыру жүйесіндегі маңызды міндеттердің бірі. Курс бағдарламасы тыңдаушыларды инклюзивті білім саласындағы бағдарламалық құжаттармен, заңнамалармен және нормативтік құжаттармен, заманауи инновациялық үдерістер тұрғысынан кіріктірілген оқыту ортасында білім беруді дамыту келешегімен таныстыруға арналған. Оқыту бағдарламасы кез - келген мекеме, бала-бақша, білім беру ұйымдары инклюзивті білім ортасын құру және жобалауда қай бағытқа жылжуды көрсетеді, мекеме, бала-бақша, білім беру ұйымдардағы әрбір бала мен ересек шынайы қабылданып, ешқандай әлеуметтік маркерлерге тәуелді болмай, қорғалған болуына көмек көрсете алуы мүмкін.

Бағдарламаның күтілетін нәтижелері

1. Арнайы (түзету) білім беру жағдайында мүгедектігі бар балаларды оқыту үдерісін жобалайды;
2. Оқытудың кіріктіру көзқарастарын қолданады;
3. Кәсіби құзыреттілігін үнемі көтеру, шығармашылық жекешелік, педагогикалық инновацияға алғырлық, педагогикалық ортаға ауыстыруды бейімдеуге қабілеттілігін көтереді;
4. Бастапқы мүмкіндіктері әртүрлі оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыруға бағытталған оқытудың белсенді стратегияларын қолданады;
5. Бастапқы мүмкіндіктері әртүрлі оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалаудың жүйесін қолданады;
6. Ерекше білім беру қажеттіліктерімен балалар қажеттіліктеріне орай білім беру диагностикасы негізінде ұйымдастырушылық-әдістемелік іс-шараларды ойластырады;
7. Мүгедектігі бар балаларына білім беру қажеттілігіне жауап беретін интерактивтік түзете дамыту ортасын ұйымдастырады;
8. Инновациялық педагогикалық технологияларды қолданады.

5. Бағдарлама құрылымы мен тақырыптары

1 модуль. нормативті- құқықтық модуль	1.1 Нормативтік-құқықтық құжаттар 1.2 Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы заңнамасы. 1.3 Білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың принциптері. Білім беру жүйесі. Білім беру мазмұны. Білім беру қызметін ұйымдастыру. 1.4 Бала құқықтары туралы. Баланың тынығуы және мәдени демалуы. 1.5 Қазіргі кезеңдегі психологиялық қызметтің негізгі құжаттарының түрлері 1.6 Нормативті құжаттар – Бала құқығы туралы халықаралық конвенция. Психологиялық қызмет ережесінің жобасы. Әлеуметтік сала мекемесіндегі психологтың статусының жобасы. Психологтың этикалық кодексі. 1.7 Концептуалды құжаттар – Психологиялық қызметтің тұжырымдамасы. Психологиялық қызметтің моделі (құрылымы) Психолог жұмысындағы мақсатты бағдарламасы. 1.8 Президент Қасым-Жомарт Кемелұлының жыл сайынғы Жолдауының басым бағыттары. 1.9 Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының Заңы 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚРЗ. Мүгедектігі бар студенттердің сапалы білім алуы туралы Қазақстан Республикасының заңнамасында бекітілген.
2 психологиялық -педагогикалық модуль	1.1 Инклюзивті білім берудің заманауи міндеті интеллектуалды дамуды, халықтың барлық деңгейі үшін білім алуға жағымды мәдениетін қалыптастырудың ұйымдастырушылық негіздері. 1.2 Жалпы білім беретін білім ұйымдары жағдайында мүгедектігі бар белсенді тұлғалар мен балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу. Өзекті даму аймағы. Жақын арадағы даму аймағы. 1.4 Жеке білім беру бағдарламалары. 1.5 Білім беру ортасының психологиялық қауіпсіздігі – тұлғаның психологиялық саулығының шарты ретінде. Сөйлеуінде, естуінде, көруінде, психикасында тежелуі бар балалардың, психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері.

	1.6 Мүгедектігі бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу ерекшеліктері
3 мазмұндық модуль	1.1 Инклюзивтік және арнайы (түзету) білім берудің түсініктері мен негізгі принциптері. 1.2 Инклюзивті білім берудің негізгі түсінігі мен ұстанымдары. Қазақстандағы мүгедектігі бар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық коррекциялық қолдаудың беталысы мен қазіргі жағдайы. 1.3 Ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларды алдын ала анықтау, оларға кешенді психологиялық-медициналық-педагогикалық көмек көрсету. 1.4 Жалпы орта білім беретін мектепте білім алу қажеттілігі бар балаларды қолдау және сүйемелдеу, инклюзивті үдерісті жүзеге асыруда психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумның рөлі. 1.5 Инклюзивті білім беру жағдайында мүгедектігі бар балаларға жеке арнайы (түзету) білім беру маршрутын құрастыру мен жүзеге асыру. 1.6 Ерекше білім беруге қажеттілігі бар балалармен жұмыстағы жеке-дара амалдық көзқарастар – педагогикалық принцип ретінде. Оқу бағдарламасын жоспарлау. 1.7 Зерттеушілік іскерлікті қалыптастыру – педагогикалық мақсатқа бағыттылық және жобалау үдерісіне бағдарлау ретінде. Оқушылар мен педагогтер субъект-субъектілік әрекеттестігінің психологиялық механизмдері. 1.8 Дамуында кемістігі бар балаларды дамыту жұмысында педагогикалық әдістерді қолдану. Білім беруді ерекше қажет ететін балаларды дамыту мониторингісі. Оқу үдерісінде мүгедектігі бар балалармен тиімді жұмыс жүргізуді қамтамасыз ететін ұйымдастырушылық-педагогикалық шарты. Мүгедектігі бар балаларды дамытудың саралау диагностикасы. Мүгедектігі бар балалармен оқу іс-әрекетін ұйымдастырудағы инновациялық көзқарастар. 1.9 Инклюзивтік мектепте ДМШ балаларды оқыту мен тәрбиелеудің педагогикалық-психологиялық аспектілері. Білім беру мазмұнын жүйелі жаңарту жағдайында оқушылардың оқу нәтижесі сапасын бағалаудың критериалдық көзқарас. 1.10 Сапалы білім беруді қамтамасыз ету жағдайында оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыруды дамыту. 1.11 Оқытудың түзете-дамыту бағыттары.

	1.12 Дәрістер фрагменттерін панорамалық қорғау. 1.13 Мұғалімнің кәсіби құзыреттілік деңгейін анықтау
4 технологиялық модуль	1.1 Ерекше білім алу қажеттіліктері бар белсенді тұлғалар мен балаларды оқыту мен тәрбиелеуде танымдық-өнімді педагогикалық технологиялар. 1.2 Ерекше білім алу қажеттіліктері бар белсенді тұлғалар мен балаларға арналған қашықтан оқыту (ҚО). Халықаралық тәжірибе негізінде электронды оқыту жүйесін дамыту. 1.3 Қашықтықтан оқытудың әдістемесі, қашықтықтан оқыту контентінің жаңа түрлері. (скринкаст, подкаст, вебинар). 1.4 Тиімді коррекциялық-педагогикалық жүйе құру бойынша мекеме, бала-бақша, білім беру ұйымдардың жұмысын тәжірибе жүзінде таныстыруды, заманауи білім беру технологияларын, формаларын және әдістерін белсенді тұлғалар мен балалармен бірлесе отырып меңгеруді болжайды. 1.5 Оқу іс-әрекетін белсендіруге арналған оқытудың интерактивтік әдістері. Модульдің мазмұны - Білім беру мазмұнын жүйелі жаңарту жағдайында педагогтердің АКТ-құзыреттілігін қалыптастыру әдістемесін меңгеру. Ерекше қажеттілігі бар белсенді тұлғалар мен балалар үшін қашықтан оқыту технологиясы. Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайындағы мобильдік және смарт оқыту. - Мүгедектігі бар белсенді тұлғалар мен балаларды түзете-дамыта оқыту технологиясы.
вариативті модуль (курс тыңдаушылары ның таңдауы бойынша)	1.1 Мүгедектігі бар белсенді тұлғалар мен балалардың оқу жұмысын ұйымдастырудың инновациялық тәсілдері. 1.2 Блум таксономиясы - функционалдық сауаттылықты дамыту бойынша оқытудың табыстылығын бағалау әдістемесі. 1.3 Белсенді тұлғалар мен балалардың оқу жетістіктерін бағалаудың критериалдық жүйе технологиясы. 1.4 Инклюзивтік білім беру жағдайында дефектологтің рефлексиялық іс-әрекеті. 1.5 Блум таксономиясы нәтижеге бағытталған білім берудің тиімді тәсілі. 1.6 Мүгедек балаларды үйде оқытудың ұйымдастырушылық негіздері. 1.7 Мүгедектігі бар балалармен оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру
қорытынды бағалау	5.1 Курс нәтижелерін талдау және қорытындылау 5.2 Қорытындытестілеу

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Оқу процесін тиімді ұйымдастыру курстың мақсаттарына қол жеткізуге және қатысушыларды барынша дамытуға бағытталған жоспарлауға, әдістемелік қамтамасыз етуге, технологиялық қолдауға және бағалау жүйесіне кешенді көзқарасты қамтиды. «Арнайы (түзету), интернат ұйымдарының педагогикалық-түзету жұмыстарының технологиясы» курсы шеңберінде оқу процесін ұйымдастыру құрылымдалуы және оқу мақсаттарына қол жеткізуге бағдарлануы тиіс. Оқу процесін ұйымдастырудың негізгі аспектілері: Күнтізбелік жоспарлау: курстың жалпы көлеміне негізделген сабақтардың егжей-тегжейлі кестесін әзірлеу (80 академиялық сағат). Дәрістерді, семинарларды, практикалық сабақтарды және үй тапсырмасын уақыт кестесіне қосу.

Сабақ форматы: қатысушылардың интерактивтілігі мен оқу белсенділігін қамтамасыз ету үшін сабақ форматтарының әртүрлілігі. Дәрістерді, семинарларды, практикалық сабақтарды, мастер-кластарды, дөңгелек үстелдерді және іскерлік ойындарды, психологиялық көмектерді қосу. Әдістемелік қамтамасыз ету: презентацияларды, әдістемелік құралдарды, ғылыми мақалаларды, кейс-кезеңдерді, ғылыми мәтіндердің үлгілерін және табысты жобалардың мысалдарын қоса алғанда, оқу материалдарын дайындау және ұсыну. Заманауи технологияларды қолдану: ақпаратқа қол жеткізуді және оқу материалымен өзара әрекеттесуді жеңілдету үшін онлайн ресурстарды біріктіру. Қашықтықтан оқыту платформаларын, вебинарларды, виртуалды зертханаларды және бірлескен құралдарды пайдалану. Үлгерімді бағалау: оқытудың әр кезеңі үшін нақты бағалау критерийлерін әзірлеу, соның ішінде өзіндік тапсырмалар, аралық жұмыстар және тестілеу. Қатысушылардың нәтижелерін түзету және жақсарту үшін оқытушылармен кері байланыс және кеңес беру. Мониторинг және бейімделу: қатысушылардың үлгерімін үнемі бақылау және кері байланыс пен бағалау нәтижелеріне байланысты оқыту әдістемелерін бейімдеу. Әртүрлі деңгейдегі және қажеттіліктері бар қатысушыларға қосымша ресурстар мен қолдау көрсету. Оқытушылар тобын қалыптастыру: курсты ғылыми зерттеулер мен педагогикалық жұмыс саласында тәжірибесі бар білікті оқытушылармен қамтамасыз ету. Тәжірибе алмасу және үздік тәжірибелерді әзірлеу үшін бірлескен жиналыстар мен талқылауларды ұйымдастыру.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

№	Тақырып	Сағат саны	Оқу түрі	Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету
1	Нормативті-құқықтық модуль	8 сағат	Лекция, семинар	Нормативті құжаттар – Бала құқығы туралы халықаралық конвенция. Психологиялық қызмет

				ережесінің жобасы. Әлеуметтік сала мекемесіндегі психологтың статусының жобасы. Психологтың этикалық кодексі. Концептуалды құжаттар – Психологиялық қызметтің тұжырымдамасы. Президент Қасым-Жомарт Кемелұлының жыл сайынғы Жолдауының басым бағыттары.
		2 сағат		Өзіндік жұмыстың түрлері мен оны ұйымдастыру
2	Психологиялы қ- педагогикалық модуль	7 сағат	Практикалық сабақтар, тренингтер	Психологиялық- педагогикалық қолдау қызметі бойынша әдістемелік нұсқаулықтар. Рөлдік ойындар, тренингтік жаттығулар бойынша материалдар, кейс- стадиялар.
		3 сағат		Психологиялық- педагогикалық ерекшеліктерін өздігінен орындайтын жұмыстарын ұйымдастыру
3	Мазмұндық модуль	25 сағат	Мастер-класс, практикалық абақтар	Жалпы білім беретін мектептердің педагогтері арнайы психология және коррекциялық педагогика негіздерін, даму мүгедектігі бар балалардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, осындай балалар үшін білім беру және оңалту үдерісін ұйымдастырудың әдістемесі мен технологиясын пайдалану бойынша ұсыныстар.
		13 сағат		Өз бетінше жұмыс: - проблеманың қазіргі жай- күйін білу;

				-таңдалған тақырыптың негіздемесі; - белгілі нәтижелер мен фактілерді пайдалану; - қойылған мәселенің өзектілігі; - қазіргі уақытта ғылыми немесе практикалық маңыздылығын растайтын материал.
4	Технологиялық модуль	7 сағат	Практикалық сабақтар, тренингтер	Болжау стратегиясы сыни тұрғыдан ойлау, бақылау әдісі, іскерлік ойындар бойынша әдістемелік материалдар мен жаттығулар
		3 сағат		Ақпараттық технологиялар арқылы өзіндік дағдыларын қалыптастыру әдістемесі
5	вариативті модуль (курс тыңдаушының таңдауы бойынша)	7 сағат	Дәрістер, практикалық сабақтар, тренингтер	Психологиялық көмек, рөлдік ойындар бойынша әдістемелік материалдар мен жаттығулар
		3 сағат		Өзіндік жұмыстарын ұйымдастыру мен танымдық қабілеттерін дамыту
6	Қорытынды бағалау	2 сағат	Тестілеу	Рефлексиялық жұмыстар. Тестілеу сұрақтары бойынша дайындық.
	Барлығы:	80		

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Бұл біліктілікті арттыру бағдарламасы мекеме, бала-бақша, білім беру ұйымдарының басшылары, оқытушылары, мұғалімдері, тәлімгерлері, мамандары, ассистенттерінің инклюзивті білім беру саласында инновациялық технологиясы ретінде білімдерінің деңгейін жоғарылату және ЖОО жағдайларында инклюзивті білім берудің тәсілдемелері мен әдістерін енгізуге жағдай жасауды бағалау. Бағдарламаға қатысушыларының білімін бағалау мониторинг және кері байланыс арқылы жүзеге асырылады. Бағалау процесі сабақтар барысында және соңғы тестілеу нәтижелері негізінде жүзеге асырылады. Курсты аяқтау кезінде тыңдаушылардың білімдері мен дағдылары нақты анықталады. Бағалау жүйесі, тапсырмалар мен пікірталастарды, тестілеуді қамтиды. Қатысушылардың жалпы бағасы олардың тестілеу бойынша нәтижелері мен белсенді қатысуына негізделеді. Әр модуль бойынша

жинақталған ұпайлар мен қорытынды аттестация нәтижелері қорытынды бағаны анықтайды.

9. Курстан кейінгі қолдау

Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар жаңа білімдерін практикада қолдану үшін түрлі ұйымдармен ынтымақтастық орната алады. Олар конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер және басқа да іс-шараларға қатыса алады. Сондай-ақ, тыңдаушылар өз білімдерін одан әрі тереңдету үшін қосымша тренингтер, вебинарлар және мастер-класстарға қатысу мүмкіндігіне ие болады. Бағдарлама аясында тыңдаушылар зерттелген тақырыптар бойынша әдістемелік және нормативтік құжаттармен таныса алады, сондай-ақ тақырыпқа қатысты әдебиеттер мен зерттеу нәтижелерімен жұмыс істеуге мүмкіндік алады.

Бағдарлама материалдары Қазақстан Республикасында арнайы (түзету) және инклюзивтік білім берудің өзекті мәселелерін, мүгедектігі бар балалармен педагогикалық қарым-қатынастың әдістерін, аталған санаттағы балалармен білім беру және түзету жұмыстарының әдістері мен мазмұнын меңгертуді көздейді.

10. Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» Заңы (2023 ж. 10.09. берілген өзгерістер мен толықтырумен);

2. Қазақстан Республикасының «Педагог мәртебесі туралы» 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI Заңы (2023 ж. 01.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен);

3. Қазақстан Республикасының «Дене шынықтыру және спорт туралы» 2014 жылғы 30 шілдедегі Заңы (2023ж. 03.09. берілген өзгерістер мен толықтырулармен);

4. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚРЗ (26.06.2021 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен) Заңы;

5. Қазақстан Республикасының «Мүгедектігі бар студенттерді әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Заңы (2023ж. 1.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен);

6. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығы Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидалары (2023ж.17.09. берілген өзгерістер мен толықтырулармен);

7. ҚР Білім және ғылым министрінің «Университетке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі,

қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы (№ 561 бұйрық, 30.12.2021 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен);

8. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. «Педагог» кәсіптік стандартын бекіту туралы 2022 жылғы 15 желтоқсандағы № 500 бұйрығы;

9. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің «Қашықтықтан білім беру технологиялары бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» 2015 жылғы 20 наурыздағы № 137 бұйрығы (2023ж. 03.11. берілген өзгерістер мен толықтырулармен);

10. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің «Университетке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы (2023ж. 07.10. берілген өзгерістер мен толықтыруларымен);

11. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта және жалпы білім берудің жалпы білім беретін пәндері бойынша үлгілік оқу бағдарламалары (2023ж. 19.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен) («Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламалары 34, 67, 126 қосымшалар);

12. ҚР Білім және ғылым министрлігінің «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» 18.03.2008 ж. № 125 бұйрығы (ҚР Оқуағарту министрі № 96 бұйрығы. 2023 жылғы 13 сәуірдегі жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен, 14.07.2023);

13. Исакова А., Мовкебаева З., Закаева Г., Айтбаева А., Байтурсынова А. Основы инклюзивного образования. – Алматы – 2013.

14. Мовкебаева З., Денисова И., Оралканова И., Жакупова Д. Инклюзивное образование.- Алматы – 2013.

15. Намазбаева Ж.И., Сарсенбаева Л. О. Особенности психофизического развития детей с особыми потребностями. Алматы, 1999.-157б.

16. Исакова А.Т., Үсенова С.М., Закаева Г.С., Заурбекова З.А.- Инклюзивті тәжірибе: білім беру процесін бейімдеу және түрлендіру// Оқу құралы. 2018 жыл.

17. Сарыбекова Ж.Т., Үсенова С.М., Сағындық Т.А.-Жоғары оқу орындарында инклюзивті білім беру//Оқу-әдістемелік құрал 2020 жыл.

18. Сарыбекова Ж.Т., Үсенова С.М., Сағындық Т.А.-Инклюзивті білім беру жағдайында университет жасына дейінгі балаларды психологиялық – педагогикалық қолдау//Монография 2021 жыл.

19. Оспанбаева М.П. -Инклюзивті білім беру мазмұны және әдістемесі: оқу құралы / М.П. Оспанбаева. – Алматы: Қазақ университеті, 2019. – 232 бет.

Курстың инновациялық толтырылуы

Электронды кітапхана

1. http://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazakhstan-nnazarbaeva-narodu-kazahstana-17-yanvary-2014-g
2. <https://e.edu.kz/68> «01» маусым 2015 жылғы ҚР БҒМ №348
3. Исакова А.Т., Үсенова С.М., Закаева Г.С., Заурбекова З.А.-Инклюзивті тәжірибе: білім беру процесін бейімдеу және түрлендіру//Электрондық оқу құралы 2018 жыл
4. Сарыбекова Ж.Т., Үсенова С.М., Сағындық Т.А.-Жоғары оқу орындарында инклюзивті білім беру// Электрондық оқу құралы 2020 жыл.